

Mimoriadna Rada
OZ KOVO – str. 2

Memorandum automotive
s ďalšími členmi – str. 3

Bude drahší plyn
aj elektrina? – str. 7

ODBORY MUSIA BYŤ AKTÍVNOU SILOU!

Mení sa doba, priemysel, elektronizácia, digitalizácia... a súčasne sa menia aj ľudia. Či k lepšiemu, to ukáže až čas.

Ak aj prinášame nové veci, ale preferujeme solidaritu, medzigeneračné zdieľanie a istoty pre ľudí, tak sme podľa niektorých zastaralí. Otázka potom znie: Aký zmysel má budovať ekonomiku, ak nie je na osoh väčšine občanov, ale pomáha iba hŕstke ľudí, ktorí vlastnia kapitál a disponujú mocou?

Preto Odborový zväz KOVO nastolil požiadavku nielen rastu miezd a finančných benefitov pre zamestnancov, ale aj kvality života ľudí v priebehu zamestnania, a tiež v seniorskom veku.

Zastropovanie dôchodkového veku a skorší odchod žien do dôchodku je prioritou odborov nielen u nás, ale aj v celom civilizovanom svete. Tu však musím povedať, že nestačí len poznať cestu, ale ak chceme dosiahnuť cieľ, musíme tou cestou prejsť, nech je akokoľvek ťažká!

O tomto ústavnom zákone má najnovšie parlament hlasovať až v novembri. **Preto chceme požiadať všetkých našich funkcionárov a členov, aby sa v čo najvyššom počte zúčastnili zberu podpisov pod petíciu za vyhlásenie referenda aj osobne, v čase konania komunálnych volieb - 10. novembra.**

Musíme bojovať za hodnoty, ktoré nás spájajú a téma dôchodkov a kvality života sa týka nás všetkých!

Zvažujeme, či budeme veriť populistom, ktorí síce priamo, bez zaváhania oslovujú občana, ale je im jedno, či hovoria pravdu, alebo klamú.

Ak chceme, aby ľudia verili v lepšiu budúcnosť, zakladali si rodiny a prispeli tým k stabilite tohto štátu, je najvyšší čas pre to niečo urobiť.

V médiách sa objavujú správy, aké sú sociálne opatrenia drahé, či ako položila našu ekonomiku - ale len vtedy, ak sa dotýkajú ľudí. Ak sa jedná o podporu kapitálu, zníženie daňového zaťaženia či schvaľovanie benefitov, tak médiá mlčia.

Ukážeme silu občianskej spoločnosti a odborov a presadíme veci, ktoré reálne pomáhajú ľuďom a ich prínos pocítia vo vlastných peňaženkách, užijú si v pokoji dôchodok a budú mať lepšiu kvalitu života.

Odbory musia byť aktívnou a dynamickou silou! Ak však chceme niečo zmeniť, nemôžeme len klásť požiadavky, ale musíme sa s faktami a osobnou účasťou podieľať na ich riešení!

Verím, že ak neprejde v parlamente ústavný zákon o zastropovaní dôchodkového veku, dokážeme presvedčiť ľudí a podarí sa nám nazbierať potrebných 350 000 podpisov pod petíciu za vyhlásenie referenda, aby referendum bolo úspešné. Tým stupne nielen náš kredit, ale aj naša sila.

PhDr. Emil Machyna,
predseda Rady OZ KOVO

PARLAMENT ZAHLASUJE O DÔCHODKOVOM STROPE V NOVEMBRI

Napriek očakávaniam sa v parlamente v utorok, 24. októbra, o strope penzijného veku vôbec nehlasovalo. Poslanec strany SMER - SD, podpredseda sociálneho výboru a spoluautor návrhu ústavného zákona Ján PODMANICKÝ požiadal o jeho stiahnutie a presunutie na novembrovú schôdzu.

Ako následne zdôvodnil - o odloženie požiadal „v záujme hľadania konsenzu na podporu tohto zákona“. Za jeho návrh na presun sa postavilo sto zo 137 prítomných zákonodarcov.

„Ak zákon nemal byť prijatý len kvôli niekoľkým chýbajúcim hlasom, potom bolo lepšie, že ho odložili na november,“ reagoval na vzniknu-

tú situáciu predseda rady OZ KOVO Emil MACHYNA. Ako dodal, kováči i zástupcovia ďalších odborových zväzov naďalej pokračujú v zbieraní podpisov pod petíciu, aby v prípade neschválenia zákona mohli iniciovať referendum.

OZ KOVO MÁ UŽ 182 TISÍC PODPISOV!

Zástupcovia Odborového zväzu KOVO a ďalších odborových zväzov, združených v KOZ SR (Konfederácii odborových zväzov), vyzbierali od polovice júla až doteraz celkom 182 tisíc podpisov pod petíciu za vyhlásenie referenda o zavedení stropu na vek odchodu do dôchodku. Na tlačovej besede v polovici októbra v Bratislave to uviedol predseda Rady Odborového zväzu KOVO Emil MACHYNA.

Ako ďalej povedal: „Aj keď návrh na zastropovanie dôchodkového veku už v parlamente v prvom čítaní prešiel, stále nemáme istotu, že prejde aj v druhom a treťom čítaní. Naše snahy o vyzbieranie podpisov, potrebných na vyhlásenie referenda, teda pokračujú a nebudeme spokojní, kým návrh neschvália poslanci, alebo prezident nevyhlási plebiscit,“ dodal.

Poslanci Národnej rady SR mali návrh ústavného zákona o dôchodkovom strope v druhom čítaní schvaľovať na svojej októbrovej schôdzi, navrhovatelia ho však na poslednú chvíľu stiahli a presunuli do programu novembrového zasadnutia parlamentu s tým, že tu by už pre odobrenie tohto zákona mohli mať dostačujúcu podporu. Aj preto sú

Poslanci strany Smer-SD vo svojom návrhu ústavného zákona zakotvili, že do penzie by sa malo odchádzať najneskôr v 64. rokoch. Minulý týždeň doň pozmeňovacím návrhom doplnili, že žena, ktorá vychovala jedno dieťa, by mala mať právo ísť na odpočinok maximálne ako 63,5-ročná, ak vychovala dve deti, v 63 rokoch a s tromi a viac vychovanými deťmi ako 62,5-ročná. Okrem toho návrh obsahuje aj ustanovenia o ochrane trojplieťrového dôchodkového systému a inštitútu minimálnej mzdy. „Ide o základný nástroj zabezpečenia, aby zamestnanec mal garantovanú najnižšiu úroveň odmeny za vykonanú prácu v súvislosti s jeho právom na odmenu, ktorá mu zabezpečí dôstojnú životnú úroveň,“ zdôvodňujú predkladajúci poslanci.

Zákon v ústavnej podobe tak v novembri v II. čítaní musí podporiť najmenej 90 poslancov, teda aj časť opozície.

Aktuálne sa do penzie ide tento rok vo veku 62 rokov a 139 dní. Podľa nedávno zverejnených štatistík sa priemerný muž na Slovensku sa dožíva zhruba 70 rokov a žena približne 80 rokov. Alarmujúce sú však údaje z Eurostatu, podľa ktorých sú Slováci medzi poslednými v rebríčku európskych dôchodcov, ktorí sa dožívajú dôchodkového veku v dobrom zdraví.

A. Fáková, Sita

kováči odhodlaní zbierať podpisy aj počas komunálnych volieb (10. novembra) pred volebnými miestnosťami.

(Pokračovanie na 2. str.)

ZAČALO VYJEDNÁVANIE VO VEREJNEJ DOPRAVE

S nástupom jesene pristupuje Odborový zväz KOVO opätovne ku kolektívnemu vyjednávaniu viacerých kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (KZVS). Najväčšiu pozornosť na seba sťháva vyjednanie vyššej kolektívnej zmluvy vo verejnej doprave, ktorú sa vlni vyjednávacím stranám nepodarilo uzavrieť.

Nedostatok profesionálnych vodičov autobusov, stúpajúce nároky na túto profesiu, zodpovednosť, prestoje, vysoký vekový priemer aktívnych vodičov, prílev cudzincov, ale i veľké regionálne rozdiely v mzdách charakterizujú tento segment v posledných rokoch. Aj keď mnohí zamestnávateľia vykrývajú nízky počet šoférov prijímaním ľudí zo zahraničia či snahou znížiť vekovú hranicu vodičov autobusov, na veci nič nemení, že tak zamestnanci, ako aj vodiči s dlhoročnou praxou považujú svoje mzdové ohodnotenie za nepostačujúce.

Aj preto sa Odborový zväz KOVO v kolektívnom vyjednaní zameriava vo svojich požiadavkách predovšetkým na rast miezd. Prvé kolo kolektívneho vyjednávania KZVS vo verejnej doprave sa uskutočnilo v piatok, 26. októbra, v Žiline. Predstavitelia odborov sa so zástupcami zamestnávateľského Zväzu autobusovej dopravy (ZAD) SR - podobne ako po iné roky - nezhodli na väčšine prerokovávaných návrhov.

Kým OZ KOVO trvá na tom, aby tarifná mzda vodiča dosahovala 4,55 €/hod. a rast jeho priemernej mzdy stúpol o 8,33% oproti roku 2017, zamestnávateľia kategoricky nesúhlasia. Ich návrh predstavuje 3,35 €/hod. a priemerná mzda vodičov sa má pohybovať 1% nad infláciou (predpoklad inflácie je 2,6%)!

Zamietavý je aj ich postoj k odborárskym návrhom týždňovej dovolenky navyše, k 37,5 - hodinovému pracovnému týždňu, k plateniu karty vodiča či plateniu dôchodkového doplnkového sporenia všetkým zamestnancom.

Naopak, podľa zamestnávateľov treba zrušiť aj zabezpečenie pitnej vody na pracovisku či poskytnutie náhrady mzdy pre zamestnancov za ich účasť na školeniach a vzdelávaníach!

Po takomto dramatickom úvode treba preto očakávať rovnako dramatický priebeh. Aj preto je dôležité, aby nielen naši vodiči a zamestnanci dopravných podnikov, ale všetci odborári svojich kolektívnych vyjednávačov podporovali, stáli za nimi a boli pripravení deklarovať svoje presvedčenie, jednotu i opodstatnenie svojich požiadaviek!

Druhé kolo kolektívneho vyjednávania vyššej kolektívnej zmluvy vo verejnej doprave sa má uskutočniť v druhej polovici novembra. O jeho priebehu vás budeme informovať nielen v Prioritách, ale aj na web stránke a fb profile Odborového zväzu KOVO. af

Poznámka: Prečítajte si glosu na túto tému z pera hlavnej kolektívnej vyjednávačky OZ KOVO a zároveň podpredsedníčky zväzu, Moniky BENEDEKOVEJ na str.4

OZ KOVO MÁ UŽ 182 TISÍC PODPISOV!

(Dokončenie z 1. str.)

Predseda OZ KOVO zároveň zdôraznil, že verí, že do konca tohto roka sa takto podarí vyzbierať 350 tisíc podpisov, potrebných na vyhlásenie referenda.

Emil MACHYNA tiež poznamenal, že okrem aktívneho zbierania podpisov na uliciach miest a v jednotlivých podnikoch, či spustenej mediálnej kampane, oslovení aj samotných poslancov Národnej rady SR listom, v ktorom apelujú na ich sociálne cítenie a vysvetľujú, prečo je schválenie návrhu ústavného zákona pre bežných ľudí také dôležité. Predseda OZ KOVO uviedol, že s niektorými politickými stranami dokonca rokoval, aj napriek tomu si nedovolil odhadnúť, ako dopadne hlasovanie. „Naozaj si nevieme predstaviť, že o pár rokov budeme mať v podnikoch 68-ročných strojárrov, hutníkov, kováčov či elektrotechnikov a iné profesie. Navyše, Slovensko má v rámci EÚ najvyššie percento pracujúcich na nočných zmenách a počas víkendov. Európsky priemer je 6, u nás je to 23 % zamestnancov! Taktiež Slováci začínajú s pravidelným užívaním liekov oveľa skôr ako v západných krajinách,“ dodal E. MACHYNA.

V referende by sa mali občania vyjadriť k

tomu, či by sa mal ústavným zákonom zaviesť strop na penzijný vek na úrovni 64 rokov. Zároveň pre ženy, ktoré vychovali jedno dieťa, by mal byť dôchodkový vek najviac 63,5 roka, pre ženy, ktoré vychovali dve deti, by patil strop na

dôchodkový vek na úrovni 63 rokov a ženy s vychovanými tromi a viacerými deťmi by mohli ísť do dôchodku najneskôr v 62,5 roku.

Text a foto: J. Jurčišinová, A. Fáková, M. Kukulík

MIMORIADNA RADA OZ KOVO

V Žiline sa v závere septembra (27.9.) uskutočnilo mimoriadne zasadnutie Rady Odborového zväzu KOVO. Plénum vybraných volených predsedov základných organizácií OZ KOVO z celého Slovenska rozhodovalo o kandidátovi na funkciu prezidenta Konfederácie odborových zväzov SR.

Úvodné informácie patrili predsedovi Rady OZ KOVO – Emilovi MACHYNOVI - ktorý rozprával o aktuálnom dianí na zasadnutiach Hospodárskej a sociálnej rady (tripartity) a KOZ SR. Priblížil rozdielnosť názorov a argumenty medzi zástupcami zamestnávateľov a odborami v otázke budúročnej minimálnej mzdy, čo nakoniec vyústilo do dnes už schváleného návrhu ministerstva práce, aby sa minimálna mzda v roku 2019 pohybovala na úrovni 520 eur. Rozprával aj o hlasovaní parlamentu po 1. čítaní návrhu ústavného zákona o zastropaní dôchodkového veku na 64 rokov s tým, že sa netajil obavami z hlasovania poslancov v 2. čítaní (podrobnejšie k tejto téme na str.1). V rámci kontextu spomenul aj vtedy aktuálny počet vyzbieraných podpisov pod petíciou za vyhlásenie referenda k zastropaniu dôchodkového veku a pre matky ešte menej, ktorý v tom čase osciloval na čísle 135 tisíc. Predseda spomenul aj zmeny v pravidlách o zamestnávaní cudzincov na Slovensku (venovali sme sa im v minulom vydaní).

Následne sa pozornosť sústredila na blížiacu sa voľbu prezidenta KOZ SR, ktoré by sa mali uskutočniť na najbližšom sneme konfederácie v novembri tohto roku. Bývalý prezident – Jozef KOLLÁR

– totiž koncom augusta nastúpil do penzie a jeho kompetencie zatiaľ prebrala viceprezidentka konfederácie, Monika UHLEROVÁ. O nej sa hovorí aj ako o potencionálnej kandidátke na túto funkciu, hoci oficiálne sa na túto tému ešte nevyjadriala. Skloňujú sa aj ďalšie mená, kováci sa však mali rozhodnúť, či postavia vlastného kandidáta alebo podporia jedného spoločného po dohode s ostatnými odborovými zväzmi. Ten totiž musí v hlasovaní získať pätinu hlasov prítomných delegátov snemu alebo podporu aspoň 6-ich odborových zväzov. Aj keď sa spomenulo meno kolegu Jána GABONAYA, členovia Rady OZ KOVO nakoniec v tajnom hlasovaní rozhodli, že nepostavia vlastného kandidáta, ktorý by opäť len triestil podporu zainteresovaných odborových zväzov, ale radšej po vzájomnej dohode odobria kandidatúru jedného spoločného.

Na záver stretnutia si prítomní pripomenuli životné jubileum dlhoročného kolegu z Metodického pracoviska OZ KOVO v Bratislave, špecialistu BOZP, Petra RAMPÁŠKA, ktorému v mene všetkých prítomných zablahožela aj predseda OZ KOVO.

Text a foto: A. Fáková

**Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 28. 11. 2018**

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, spol. s r.o. Redakcia: ČSA 25, 974 01 Baňská Bystrica. Tel.: 0911 394 318, e-mail: fakova@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Bc. Pavel KÚŠ, predseda, členovia: Ing. Daniela LENGYELOVÁ, Irena ŠKROVINOVÁ, Robert MOLNÁR, JUDr. Martin VAVRO, Ing. Ján ŠLAUKA, Ing. Michal KUKOLÍK. Zodpovedná redaktorka Mgr. Anita

FÁKOVÁ. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Ľupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

MEMORANDUM V AUTOMOTIVE SA ROZŠIRUJE

Deväť mesiacov po tom, čo predsedovia Základných organizácií Odborového zväzu KOVO z troch najväčších automobiliek na Slovensku – Volkswagen Slovakia (predseda Branislav CHMÚRNÝ), PSA Peugeot Citroën Slovakia (predseda Milan MINARECH) a KIA Motors Slovakia (predseda Miroslav CHLÁDEK) – podpísali s podpredsedníčkou Rady OZ KOVO a zároveň predsedníčkou kováckej Komisie Automotive – Monikou BENEDEKOVOU v Žiline spoločné Memorandum o vzájomnej spolupráci (25.1.2018), podpore a spoločnom postupe v oblasti kolektívneho vyjednávania, sa táto platforma rozšírila o nových členov.

V októbri tohto roku sa počet aktívnych základných organizácií, pôsobiach v automobilovom priemysle pod hlavičkou OZ KOVO a podporujúcich spomínané memorandum o spolupráci, úspešne rozrástol o ďalších päť záujemcov. K doterajším signatárom pribudli Základné organizácie OZ KOVO z podnikov Hella Slovakia Signal-Lighting, v Bánovciach nad Bebravou (predseda Michal NIRKA), Mobis Slovakia so sídlom v Gbeľanoch (predseda Daniel ŠIMÁK), Matador Automotive Vráble (predseda Ludovít PÁLENÍK), ZF Slovakia Trnava (predsedníčka Martina BILA) a Continental Automotive Systems Slovakia Zvolen (predseda Marián TUHÁRSKY).

Hlavným cieľom spomínaného memoranda je užšie spojenie a intenzívna kooperácia odborov v jednotlivých automobilových fabrikách. Spoločné prieniky hľadajú najmä v otázkach sociálnej a mzdovej politiky, nakoľko automobilový priemysel, ktorý je táhňom ekonomiky na Slovensku, má svoje špecifiká a spomedzi ostatných priemyselných segmentov zaznamenáva najdynamickejší rozvoj. Ten sa netýka len rastúceho dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile, ale aj problematiky zahraničných zamestnancov, bezpečnosti práce, konkurencie a fluktuácie zamestnancov, najmä však rastu plátov, lepších pracovných podmienok a prebiehajúcich kolektívnych vyjednávania. Základné organizácie, kto-

ré pristúpili k memorandu, zároveň deklarujú svoju spolupatričnosť a podporu nielen výmenou informácií, ale aj pripravenosťou v prípade potreby navzájom si pomôcť a podporiť sa aj osobnou účasťou. Tak, ako to bolo v prípade hroziaceho štrajku v PSA Peugeot Citroën Slovakia v Trnave pred pol rokom.

„Dôvod, prečo toto Memorandum vzniklo, je fakt, že chceme posilniť vzájomnú spoluprácu a ďalej ju rozvíjať na princípoch vzájomnej dôvery a podpory, ktorá je v rámci celého automobilového priemyslu omnoho silnejšia, než majú samostatné odbory vo svojich závodoch. Sila odborov spočíva v ich spájaní a celoslovenskom pôsobení. Už v minulosti sme boli svedkami toho, ako mnoho odborárskych členských základní z celého Slovenska vyjadrovalo podporu zamestnancom a odborárom v podniku, v ktorom prebiehalo kolektívne vyjednanie, prípadne štrajk. Teraz to má oficiálnu formu. Všetci zúčastnení pôsobieme v tom istom priemysle, vieme, aké má problémy a špecifiká. Preto si práve užšou kooperáciou a komunikáciou vieme poradiť a adresnejšie pomôcť“, vyhlásili signatári spoločného memoranda.

Podpredsedníčka Rady OZ KOVO, Monika BENEDEKOVÁ, upresnila: „Podpis memoranda je deklaráciou, že aj zamestnanci sa spájajú, spolupracujú a vytvárajú tak adekvátnu protiváhu zamestnávateľom a zamestnávateľským zväzom. OZ KOVO víta spoluprácu základných organizácií a všemožne ju podporuje. Sme si vedomí, že len vzájomná spolupráca môže zlepšiť naše výsledky. Predovšetkým koordináciu a výmenu informácií v kolektívnom vyjednaní,“ skonštatovala a dodala: „Dnes je najdôležitejšou komoditou informácia. Mat' dostatok informácií v kolektívnom vyjednaní je úplne kľúčové. Komisia AUTOMOTIVE je naozaj dobrou platformou na to, aby si základné organizácie vymieňali skúsenosti z praxe. A memorandum je deklaráciou tejto spolupráce. O to viac nás teší rastúci záujem zo strany základných organizácií spolupodieľať sa na tejto aktivite a vzájomne spolupracovať.“

Spoločné memorandum predstavuje inovatívne partnerstvo v automobilovom priemysle, postavené na vzájomnej dôvere, ale najmä výmene informácií a skúsenosti, ktoré môžu slúžiť ako podklady pre kolektívne vyjednanie ostatných účastníckych strán.

Nie je pritom vylúčené, že počet signatárov memoranda opäť stúpne. Najväčší odborový zväz na Slovensku má totiž v súčasnosti takmer 400 základných organizácií, z nich takmer štvrtina pôsobí v automobilovom priemysle.

Text: A. Fáková, I. Adamová, Foto: K.Kraslan

TABUĽKOVÉ MZDY STÚPNU O 10 PERCENT

Štvrt' milióna zamestnancov, pracujúcich pre štát, čaká od začiatku budúceho roka razantné zvyšovanie plátov. Mzdy zamestnancov v štátnej a verejnej službe vzrastú o 10 % a v prípade dlhoročných zamestnancov môžu aj o viac ako polovicu.

Za týmto zvyšovaním stojí zmena tabuľkových plátov, ktoré sa od začiatku roka 2019 začnú na úrovni minimálnej mzdy, čo je suma 520 eur v hrubom. S príchodom nového roka sa tak na vyššie platy môžu tešiť školské kuchárky, školníci, opatrovatelia v domoch dôchodcov či štátni úradníci. Na razantné zvyšovanie plátov ľudí štát v najbližších dvoch rokoch minie takmer 256 miliónov eur.

„Tento krok mal prísť už dávno. Je neúnosné, aby ľudia v štátnej správe pracovali za trojnásobne nižšie mzdy ako v súkromnom sektore. Štátni úradníci totiž rozhodujú o miliónových tendroch a ak ich nezaplatí štát, zaplatí ich mafia,“ povedal ekonóm Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied Vladimír BALÁŽ. Podľa neho je zmena tabuľkových plátov jedným zo systémových opatrení vlády. „Tiež si treba uvedomiť, že dnes na slabšie platených pozíciách pracujú väčšinou ľudia, ktorí majú tesne pred dôchodkom. Pri zachovaní nízkych plátov o pár rokov nebude mať kto variť v školských jedálňach, a preto bude treba mzdy zvyšovať aj v ďalších rokoch,“ dodal V. BALÁŽ.

Aktuálne je až osem tabuľkových plátov ľudí pracujúcich vo verejnej správe pod úrovňou minimálnej mzdy. Napríklad mladý školník po získaní výučného listu môže začať v škole opravovať veci za tabuľkový plat 246,50 eura. Zároveň mu riaditeľ školy každý mesiac vypláti osobný príplatok vo výške 233,5

eura a výsledkom je minimálna mzda 480 eur. „Dnes môžu ísť mladí ľudia pracovať do automobiliek alebo zahraničia. A minimálnu mzdu som ochotný pracovať v našej škole len ja. Mám päť rokov do dôchodku a práca v škole nie je náročná, len plat je naozaj veľmi malý,“ uviedol školník František ŠURAN z Čadce. Je otázne, aký osobný príplatok bude mať od roku 2020. Ak by mu ho škola neznižila, konečný plat by mu výrazne poskočil.

O DVA ROKY MZDY OD 572 EUR

Problém nízkych tarifných plátov štátnych zamestnancov začal byť čoraz vypuklejší po tom, ako predchádzajúca vláda Smeru –SD začala razantne zvyšovať minimálnu mzdu. Platy najslabšie zarábajúcich ľudí v rozmedzí rokov 2013 až 2018 stúpili z 338 na 480 eur v hrubom, pričom nástupom nového roka by sa problém poddimenzovaných plátových tried mal definitívne vyriešiť. Podľa uzatvorenej kolektívnej zmluvy sa totiž mzdy zamestnancov o ďalších 10 percent zvýšia aj v roku 2020. V takom prípade o dva roky budú najnižšie platy štátnych zamestnancov začínať na sume 572 eur v hrubom.

Nové tabuľkové platy budú viac zohľadňovať aj počet odrobených rokov. Mzdy ľudí, pracujúcich pre

STRETNUTIE PREDSEDOV MESTSKÝCH PODNIKOV KOŠICE

Dňa 22. októbra sa na pôde Regionálneho pracoviska OZ KOVO v Košiciach stretli predsedovia Základných organizácií OZ KOVO a Integrovaného OZ (IOZ), pôsobiaci v mestských podnikoch alebo podnikoch s účasťou mesta Košice. Za kovákov sa stretnutia zúčastnili predsedovia odborových organizácií v podnikoch TEHO Košice, SMZ Košice a KOSIT Košice a za IOZ to boli predsedovia dvoch základných organizácií z Dopravného podniku mesta Košice.

Účelom stretnutia bolo nadviazanie vzájomnej spolupráce, kontaktov a vzájomnej koordinácie postupu pri obhajobe práv zamestnancov v kolektívnom vyjednaní. Prítomní sa zároveň navzájom informovali o doterajších skúsenostiach, kolektívnych vyjednávaniach, obsahoch kolektívnych zmlúv, ako aj o postupoch pri komunikácii s manažmentmi podnikov a mesta. Aj napriek tomu, že ide o mestské podniky alebo podniky s účasťou mesta, prítomní poukázali na opakované odmietanie ich požiadaviek zriaďovateľom. Preto iniciovali toto stretnutie, aby si v budúcnosti mohli navzájom vymieňať informácie o kolektívnom vyjednaní – o jeho príprave, požiadavkách i výsledkoch – a zároveň spoločne hľadali hľadať spôsob, ako vytvorí tlak na mesto Košice, aby sa už pri príprave najbližšieho rozpočtu mesta myslelo aj na zamestnancov týchto mestských podnikov. Zúčastnení predsedovia zároveň navrhli spoločnú účasť na rokovaniach košického mestského zastupiteľstva, a to najmä v období príprav rozpočtu mesta.

V závere stretnutia požiadali zástupcovia OZ KOVO svojich kolegov z IOZ o aktívnu podporu a účasť pri zbere podpisov pod petíciu za vyhlásenie referenda Za skorší odchod do dôchodku.

Ján Šlauka, člen predsedníctva Rady OZ KOVO za Košický región

štát, sa totiž zvyšujú aj v závislosti od odpracovaných rokov a aktuálne je strop stanovený na hranici 32 rokov. Už v roku 2019 budú najviac peňazí zarábať ľudia, ktorí pre Slovensko odpracovali 40 rokov. Ak niekto odpracoval pre štát viac ako 40 rokov, môže mať dnes základný plat vo výške 955,5 eura a v budúcom roku to bude až 1 248 eur.

CHAOS PRI DOHODE

„Pripomíname, že plat štátnych zamestnancov netvorí len tarifná trieda, ale aj osobný príplatok či odmeny,“ uviedol Úrad vlády SR. Práve jeho zástupcovia viedli so zástupcami odborov (KOZ SR) rokovania o zvyšovaní tabuľkových plátov. Výsledkom je však pomerne chaotická dohoda, keďže niektoré v parlamente schválené tabuľkové platy sa s príchodom budúceho roka zvýšia o desať percent a iné nie. „Valorizácia v oblasti verejnej služby sa neuplatní pre základnú stupnicu od 1. januára 2019, ale zvýši sa o 10 percent až od 1. januára 2020. Novela zákona totiž obsahuje už priemerné 10-percentné navýšenie plátov zamestnancov zaradených v základnej stupnici,“ dodal Úrad vlády SR.

Zvyšné dve tarifné stupnice budú zvýšené o 10 percent v roku 2019 aj 2020. Konkrétne ide o platové tarify pedagogických a odborných zamestnancov a osobitnú stupnicu platových taríf učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov. Prvá platová tarifa štátnych zamestnancov sa totiž aktuálne začína na sume 480 eur v hrubom a po desaťpercentnom zvýšení bude 528 eur v hrubom.

hnonline.sk, upr. redakciu

Z KOVÁCKEJ KUCHYNE

#zavysliemzdy

Z PERA MONIKY BENEDEKOVEJ

Po ročnej pauze sa členovia vyjednávacích skupín za Odborový zväz KOVO a za zamestnávateľský Zväz autobusovej dopravy (ZAD) SR stretli na rokovaní 26. októbra v Žiline, aby sa pokúsili obnoviť odvetvovú kolektívnu zmluvu vo verejnej doprave.

Požiadavky za OZ KOVO sú jasné. Našou ambíciou bude dosiahnuť zvýšenie mzdových taríf a posunúť ich na úroveň, zodpovedajúcu minimálnym mzdovým nárokom. Okrem toho budeme žiadať 37,5 hodinový pracovný čas, rast priemerných miezd či týždeň dovolenky navyše. Zamestnávateľa už avizovali, že majú k návrhu OZ KOVO zásadné výhrady. Na našej strane je však viacero argumentov. Alarmujúci nedostatok zamestnancov - predovšetkým vodičov a vysoký vekový priemer tých zostávajúcich - kvári mnoho dopravcov. Viacerí hľadajú rôzne riešenia, volajú po znížení veku pre získanie oprávnenia na vedenie autobusu, či po dovoze pracovnej sily z iných krajín, tak z Európskej únie, ako aj z krajín mimo EÚ. Stabilizácia zamestnancov je teda momentálne aktuálnou témou. A jedným z najúčinnejších nástrojov - ako presvedčiť zamestnancov, aby zostali, a tiež mladých ľudí, aby do tohto odvetvia vstúpili - je ponuka lepších pracovných podmienok, vrátane tých mzdových. O tom sa budeme snažiť zamestnávateľov presvedčiť.

Stále veríme, že kolektívna zmluva vyššieho stupňa má svoj význam a že pomáha dosahovať lepšie výsledky na podnikovej úrovni. Ale tiež vieme, že zamestnávateľa budú bojovať o každý cent, ktorý by pre nich znamenal zvýšené náklady.

Preto musíme byť pripravení aj na eventualitu, že sa vyjednanie opäť zasekne - tak, ako sa to stalo aj v minulosti. A to bude čas, kedy bude potrebné, aby ste sa do vyjednaní zapojili aj vy! Svojou podporou, účasťou na podporných aktivitách, a ak to bude nevyhnutné, aj na štrajku! **Tento rok sa totiž hrá o to, či kolektívna zmluva vyššieho stupňa definitívne skončí a v budúcnosti sa bude vyjednávať iba na podnikovej úrovni, alebo sa nám spoločne podarí dojednať obsah, ktorý bude dobrým a dôstojným základom pre každú podnikovú kolektívnu zmluvu.**

Budte preto pripravení! Budeme vás po každom kole informovať o dosiahnutom výsledku a ak to bude situácia vyžadovať, budeme organizovať spoločné stretnutia s cieľom dohodnúť ďalší postup.

Šanca, ktorú dnes máme, sa v budúcnosti nemusí opakovať, preto ju musíme využiť!!!!

Musíme vyjsť z vlastnej komfortnej zóny a nespoľiehať sa na to, že sa veci vyriešia samé, prípadne, že ich niekto vyrieši za nás. Nevyrieši. Ale ak sa zaktivizujeme a spojíme sily, môžeme uspieť!

Ja som odhodlaná urobiť všetko pre dobrý výsledok a verím, že vy tiež!

SPOJIŤ SILY A USPIEŤ - TO JE NAŠA CESTA!

Monika Benedeková
hlavná kolektívna vyjednávačka
a podpredsedníčka OZ KOVO

MÁME SPRAVODLIVÉ MZDY? VÄČšina SI TO NEMYSLÍ

V pravidelných intervaloch sa na Slovensku realizujú prieskumy verejnej mienky o kvalite života ľudí, o ich životných nákladoch, o chudobe Slovákov, či naopak - o ich kúpyschopnosti. Väčšina Slovákov oceňuje širší výber a rozmanitosť tovaru, možnosť objednať si ho z pohodlia domova a ľahšiu dostupnosť. Mnohí kritizujú kvalitu tohto tovaru, vysoké ceny, potravinové škandály, stúpajúci trend konzumu. Všetci sa viac-menej zhodnú v jednom - úroveň miezd na Slovensku by mala byť vyššia. Aby nám neodchádzali mladí ľudia, aby sme sa vymanili z nekonečných úverov a splátok, naučili sa šetriť či peniaze investovať, otvorili si myseľ... Skrátka, mali by sme zarábať viac!

Aj takýmito témami sa zaoberala nedávna konferencia o etickej a spravodlivej mzde, ktorú po Košiciach a Banskej Bystrici ako tretiu v poradí zorganizoval Odborový zväz KOVO spolu s nadáciou Friedrich Ebert Stiftung Slovensko presne 25. októbra na pôde Žilinskej univerzity v Žiline.

V plejáde zaujímavých diskutérov, medzi ktorými nechýbali známa sociologička Monika ČAMBALÍKOVÁ zo SAV, katolícky kňaz a riaditeľ Inštitútu aplikovanej etiky A. Spesza pri Teologickej fakulte v Košiciach - doc. Martin UHÁL, Milan KURUC z Občianskeho združenia Pracujúca chudoba, zástupca zamestnávateľov a personálny manažér Ivan DUBOVAN či zástupkyňa Ekonomickej fakulty Žilinskej univerzity - doc. Dagmar HRAŠKOVÁ - spolu so zástupcami OZ KOVO - podpredsedníčkou OZ KOVO Monikou BENEDEKOVOU a členom predsedníctva Rady OZ KOVO Jozefom BALICOM sa rozvinula s prítomnými študentmi rozvinula diskusia o tom, akú mzdu vlastne rozlišujeme, čo ovplyvňuje jej výšku, kedy je táto považovaná za etickú a spravodlivú a ako tento aspekt vnímajú zamestnanci, ktorí mzdu dostávajú a zamestnávateľa, ktorí ju vyplácajú. Anketu na záver, kto je so mzdou spokojný a kto nie, koľko by študenti chceli pri nástupe do zamestnania zarábať a tiež evidentný rozdiel v nárokoch na mzdu zo strany žien a zo strany mužov len zavřili toto zaujímavé stretnutie.

NÍZKA ORGANIZOVANOSŤ, NÍZKE MZDY

Ako potvrdila podpredsedníčka OZ KOVO, M. BENEDEKOVÁ: „Snažíme sa pozvať zástupcov z rôznych oblastí spoločenského života, aby sme naozaj zo širokého uhla pohľadu diskutovali o tom, aká je mzdová úroveň na Slovensku. Preto stále majú zamestnanci pocit, že ich mzda nie je spravodlivá a adekvátna vykonanej práci. A predovšetkým, že nie je adekvátna stavu ekonomiky, ktorú viacerí označujú za záračnú. Bohužiaľ, o mzdovej úrovni na Slovensku sa toto slovo vysloviť nedá,“ skonštatovala podpredsedníčka a naznačila, že aj úroveň kolektívneho vyjednaní a odborovej organizovanosti na Slovensku je jedna z najnižších v rámci Európskej únie (EÚ), čoho priamym dôsledkom sú mzdy, ktoré stále nedosahujú úroveň, akú by vzhľadom na vývoj a stav ekonomiky mohli mať.

Zvyšovanie miezd je však podľa nej možné

dosiahnuť len vzájomnou synergiou rastu minimálnej mzdy, minimálnych mzdových nárokov a kolektívneho vyjednaní. „Keďže minimálna mzda je vždy závislá na politickom rozhodnutí, forma, ktorú môžu priamo ovplyvniť zamestnanci, je práve kolektívne vyjednanie. Preto cieľom našej kampane #zavysliemzdy je vo všeobecnosti rozširovanie informovanosti, osveta o kolektívnej forme obhajoby práv zamestnancov a zlepšovania pracovných podmienok, vrátane mzdových. Zároveň kampaňou vyjadrujeme podporu a solidaritu všetkým odborárom a zamestnancom, ktorí možno práve teraz rokujú o kolektívnej zmluve,“ zdôraznila podpredsedníčka Rady OZ KOVO.

ZAHRAŇIČNÍ INVESTORI CHCÚ UŠETRIŤ

Vedecko-výskumná pracovníčka Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV) v Bratislave Monika ČAMBALÍKOVÁ zas poukázala na skutočnosť, že národné vlády súťažia o prilákanie zahraničného kapitálu, lebo potrebujú zahraničné investície a poskytujú im čo najlepšie podmienky. „Nemôžeme si robiť ilúzie, že sem prichádzajú z rozvinutých štátov preto, aby nám dali také vysoké mzdy, ako vo svojich krajinách. Jednoducho sem prichádzajú preto, aby ušetrili. Na odvodoch, na daniach, na mzdách. A štáty sú v istom zmysle v dileme, pretože potrebujú zahraničné investície a musia akceptovať ich podmienky,“ uviedla M. ČAMBALÍKOVÁ a dodala: „Za kratší koniec takto ťahajú národní zamestnávateľa a aj národné odbory. Lebo sa ukazuje, že finančný kapitál je nadnárodný a inštitúcie, ktoré ho nejakým spôsobom regulovali, zostali na národnej úrovni. Viacerí sociológovia a politológovia poukazujú na to, že v globalizácii je veľmi dôležitá z hľadiska konkurencieschopnosti schopnosť mobility. A že zatiaľ, čo kapitál a financie sú mobilné, práca väčšiny ľudí je viazaná lokálne a lokálna je aj politika. Dôsledkom toho je, že kapitál získal rozlet a práci 'sťaželi okovy,“ dodala M. ČAMBALÍKOVÁ.

Konferencia, z ktorej záznam si môžete pozrieť aj na kováckej stránke www.ozkovo.sk v sekcii Aktuality pod názvom Konferencia k spravodlivej mzde a etike podnikania v Žiline, bude mať ešte jedno svoje pokračovanie - tentoraz v Bratislave.

Text a foto. A.Fáková

V DETVE SI VYDÝCHLI - SÚD ZAMIELOL ŽALOBU

Krajský súd v Banskej Bystrici v závere októbra (24.10.) zamietol žalobu spoločnosti Mining Gold na Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici, ktorá súvisela s dlhodobou kauzou o určenie dobývacieho priestoru ťažby zlata v Detve, respektíve v zastavení konania o jeho určenie. Firma má ešte možnosť podať sťažnosť na kasačný súd, ktorým je Najvyšší súd SR. Jej právny zástupca sa však nevyjadril k ďalšiemu postupu.

Na pojednávanie do súdnej siene pricestoval autobusom z Detvy okolo 30 odborárov - členov Základnej organizácie (ZO) OZ KOVO Podpolianske strojárne a zároveň zamestnancov spoločnosti PPS Group, ktorá je spolu s mestom Detva, dotknutými príslušnými obcami a občianskymi aktivistami aj účastníkom konania.

Pripomeňme, že ide o problematiku dobývacieho priestoru, ktorého lokalizácia v bezprostrednej blízkosti areálu detvienských strojární ohrozuje prevádzku asi 50 firiem, ktoré v tomto priestore zamestnávajú okolo 2000 zamestnancov.

BOJ SA ZAČAL PETÍCIOU

Pred súdom sa k problematike vyjadril aj predseda ZO OZ KOVO Podpolianske strojárne, Stanislav ĽUPTÁK: „Nás to traumatizuje, obťažuje, nechceme tento projekt. V celom konaní o určenie dobývacieho priestoru ide o povrchovú baňu s rozmermi 700 krát 800 metrov do hĺbky 250 metrov. Má sa tam vyťažiť 30 miliónov ton, o tom je celý ten dobývací priestor,“ priblížil odborový predák.

Právny zástupca PPS Group pred senátom krajského súdu okrem iného vyjadril vážnu pochybnosť o tom, či žalobca je vôbec právnym nástupcom pôvodnej firmy. A aj keby to tak bolo, zdôraznil, že banské oprávnenie nemôže prejsť na právneho nástupcu, zákon to dokonca priam vylučuje. Podľa neho zaniká zo zákona a nie je na to potrebné žiadne rozhodnutie.

„Pred siedmimi rokmi sme na súde museli bojovať o to, aby sme sa s petíciou s vyše 11 000 podpismi obyvateľov stali účastníkmi konania. Úspešne. My, mesto Detva či ostatné obce nikdy nebudeme súhlasiť s takýmto devastačným pro-

jektom. Spojilo sa celé Podpoľanie, podnikatelia, samospráva, občania, všetci, ktorí tam žijeme. Vnímame to ako bitku právnikov, ktorá nás stojí roky života, a prácu súdov a úradov platíme z našich daní. Ide už asi o piatu či šiestu firmu, ktorá nás takto „znásilňuje“. Požiadala som súd, aby na to prihliadal,“ reagoval vo svojom vystúpení aktivista Roman PODHRADSKÝ z Občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato, za čo si v súdnej sieni vyslúžil potlesk prítomných.

Pripomeňme, že obyvatelia Podpoľania odmietajú ťažbu zlata na Bielom vrchu už dlhodobo. Odkedy v roku 2011 ohlásila tento plán cyperská spoločnosť Eastern Mediterranean Resources, vzbudilo to v regióne vlnu nevole. Investor vtedy plánoval ťažiť zlato kontroverznou metódou kyanidového lúhovania. Odvtedy firma zmenila svoj názov niekoľkokrát. A keďže podľa súdu spoločnosť Mining Gold aktuálne nemá banské oprávnenie, bez jeho existencie nemôže začať konanie o určenie dobývacieho priestoru.

af, Tasr

MINIMÁLNA MZDA ODKLEPNUTÁ

Minimálna mzda stúpne v budúcom roku zo súčasných 480 na 520 eur. Vláda SR tak začiatkom októbra definitívne odobrila návrh ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Zástupcovia zamestnávateľov i odborári však majú k výške budúcoročnej minimálnej mzdy výhrady - zamestnávatelia ju chceli nižšiu, odborári oveľa vyššiu.

Výška budúcoročnej minimálnej mzdy prinesie poberateľom takmer tri eurá na hodinu a bude to prvý raz, čo minimálna mzda prekročí hranicu 500 eur. Týkať sa to má asi 151 tisíc ľudí.

Minister práce a sociálnych vecí Ján RICHTER upozornil, že zvyšovaním minimálnej mzdy sa tlačí aj na rast priemernej mzdy na Slovensku. Tá v 2. štvrtroku 2018 dosiahla úroveň 1004 eur a v porovnaní s 2. štvrtkom minulého roka sa zvýšila o 6,4 %.

MINIMÁLKA LEPŠIA AKO DÁVKA

Pre prudký rast minimálnej mzdy sa na Slovensku posledné roky čoraz viac opláť pracovať aj chudobným ľuďom. Za uplynulých päť a pol roka prestalo poberať sociálne dávky takmer 113 tisíc Slovákov a aktuálne sa v hmotnej núdzi nachádza už „len“ 71 tisíc ľudí.

„Razantným zvyšovaním minimálnej mzdy sa snažíme čo najviac ľudí zapojiť do pracovného procesu, a preto v budúcom roku hrubá minimálna mzda stúpne zo 480 na 520 eur mesačne v hrubom. Aj keď ja osobne nepovažujem ani takúto minimálnu mzdu za dostatočnú, a preto v jej zvyšovaní budeme pokračovať aj v ďalších rokoch,“ povedal premiér Peter PELLEGRINI.

Cieľom je, aby minimálna mzda dosiahla 60 percent priemernej mzdy, čo aktuálne zodpovedá sume 572 eur v hrubom. Pre rok 2020 zatiaľ politici spomenuli zvýšenie minimálnej mzdy na 550 až 560 eur v hrubom.

V snahe čo najviac motivovať ľudí, aby nežili len zo sociálnych dávok, bude štát aj v budúcom roku vyplácať časť sociálnych dávok po nástupe do zamestnania. Takzvaný osobitný príspevok je prvých šesť mesiacov vo výške 126,14 eura a ďalšieho pol roka klesne na 63,07 eura. Na túto podporu majú nárok len tí ľudia, ktorí pred nástupom do zamestnania boli viac ako jeden rok bez práce. **Hrubá minimálna mzda 520 eur po zaplatení daní a odvodov klesne na 430 eur v čistom.** Pri využití štátneho príspevku tak dlhodobo nezamestnaný prvého pol roka zarobí v čistom 556 eur a zvyšných šesť mesiacov 493 eur. Človek, žijúci len zo sociálnych dávok - v prípade využitia všetkých štátnych dávok - každý mesiac dostane maximálne 181 eur.

V druhej kategórii bude minimálna mzda vo výške 624 eur v hrubom, v treťom pásme na úrovni 728 eur v hrubom, vo štvrtom dosiahne 832 eur v hrubom a v predposlednom, piatom pásme, je minimálna mzda už na úrovni 936 eur. V najvyššom, šiestom stupni, dosiahne minimálna mzda 1 040 eur v hrubom.

af, Sita

KRÁTKO

ČESI ZARÁBAJÚ VIAC AKO SLOVÁCI

Aj keď Česi stále platia vlastnou menou - českou korunou, minimálna pri zarábkoch majú navrch. Priemerný zárobok Čecha je totiž o 5,3 % vyšší ako zamestnanca na Slovensku. Ukázala to najnovšia analýza trhu práce portálov Platy a Profesia v Česku a na Slovensku. Zatiaľ čo priemerný základný plat Slováka predstavuje 1207 eur v hrubom, priemerný zárobok Čecha je 1271 eur v hrubom. Odchýlky badať aj pri pohľade na regióny. Rozdiel medzi priemerným základným platom Bratislavčana a Pražana predstavuje 1,9 percenta. Zamestnanec v českom hlavnom meste má na výplatnej páse v priemere o 26 eur viac ako pracujúci v Bratislave. Platový rozdiel je ešte vyšší v regiónoch mimo hlavných miest oboch štátov. V tomto prípade predstavuje až 11,5 %, teda 116 eur v hrubom vyjadrení. Kým rozdiel medzi priemerným základným platom v Bratislave a na území mimo neho predstavuje vyše 36 %, medzi Prahou a zvyškom Česka je rozdiel nižší iba o necelých 25 %.

DŮCHODKOVÝ VEK PÄŤ ROKOV DOPREU

Dôchodkový vek sa na Slovensku bude zverejňovať päť rokov dopredu. Také je znenie novely zákona o sociálnom poistení z dielne koalície strany Most-Híd. Po novom sa má od roku 2019 každoročne vydávať opatrenie, ktoré určí dôchodkový vek na príslušný rok v predstihu piatich rokov. Zmení sa tiež to, že sa bude dôchodkový vek určovať na roky a mesiace, nie na roky a dni, ako je to v súčasnosti, čím bude dôchodkový vek - podľa poslancov - viac zapamätateľný.

Dôchodkový vek poistenca, ktorý v budúcom roku dovŕši 62 rokov, by tak mal byť 62 rokov a 6 mesiacov, v roku 2020 by mal dosiahnuť 62 rokov a 8 mesiacov, v roku 2021 má byť stanovený na 62 rokov a 10 mesiacov, v roku 2022 má byť 63 rokov a v roku 2023 má byť stanovený na 63 rokov a 2 mesiace. Inšpiráciu pre zmenu zákona bol pre poslancov dôchodkový systém v Českej republike, ktorý taktiež ustanovuje dôchodkový vek na dlhšie obdobie do budúcnosti.

ODVODOVÁ ÚĽAVA PRE PRACUJÚCICH DŮCHODCOV

Už 3 mesiace je v platnosti novela zákona o sociálnom poistení, ktorá zaviedla odvodovú úľavu aj pre pracujúcich dôchodcov. Uplatniť si ju môžu vždy len na jednu dohodu o vykonaní práce či dohodu o pracovnej činnosti, a to maximálne do príjmu 200 eur. V takom prípade z nej neplatia dôchodkové poistenie. Ročne si takto môžu zarobiť v čistom 2 400 eur. Sociálna poisťovňa v období o 1. júla do konca septembra zaevidovala viac ako 22 000 dohôd poberateľov dôchodkov, ktorí si pri práci na dohodu s príjmom do 200 eur mesačne uplatnili možnosť odvodovej úľavy. O jej uplatnenie žiadajú zamestnávateľi. Firmy záujem dôchodcov pracovať podporujú, nielen pre nedostatok pracovníkov, ale najmä pre ich dlhodobé skúsenosti.

VIANOČNÝ PRÍPLATOK CCA 13 EUR

Niektorí dôchodcovia na konci tohto roka dostanú už štvrtýkrát jednorazový príplatok k vianočnému príspevku, a to vo výške 12,74 eura. Vyplýva to z novely zákona o sociálnych službách. Nárok na vianočný príplatok k dôchodku budú mať tí penzisti, ktorých dôchodok sa približuje k dvojnásobku sumy životného minima, teda do 410,14 eura.

R.Brázdovič, TASR, Sita

JE ZVEREJNENIE MZDY PORUŠENÍM GDPR?

OTÁZKA: Ide o porušenie ochrany osobných údajov, ak zamestnanec zverejní informáciu o výške svojej mzdy pred iným zamestnancom či tretími osobami?

ODOVEDÁ JUDr. Mária KASANOVÁ, právnička Metodického pracoviska OZ KOVO Banská Bystrica:

Často sa stáva, že zamestnávateľia limitujú svojich zamestnancov pokiaľ ide o zverejňovanie, resp. sprístupnenie údajov o ich mzdách, ktoré títo zamestnanci u zamestnávateľa zarobili v súvislosti s výkonom závislej práce. Dokonca je mnoho zamestnávateľov, ktorí svojim zamestnancom výslovne zakazujú zverejňovať svoju mzdu, či už pred svojimi kolegami alebo inými osobami. V prípade, ak zamestnanec tento zákaz zamestnávateľa poruší, zamestnávateľ ho „potrestá“ napr. upozomením za porušenie pracovnej disciplíny. Preto prichádza do úvahy otázka, či sa zamestnanec, ktorý sprístupní (zverejní) inej osobe (napr. svojmu kolegovi) výšku svojej mzdy, ktorú

zarobil výkonom práce pre zamestnávateľa, dopustí porušenia ochrany osobných údajov, a to aj v súvislosti s novou právnou úpravou ochrany osobných údajov, ktorú nám od 25. mája 2018 prinieslo nariadenie GDPR?

V zmysle novej právnej úpravy (v znení GDPR) aj naďalej neexistuje právny základ obmedzenia zamestnanca, na základe ktorého by sa mu zakázalo zverejniť údaj o výške svojej mzdy. V praxi nie je nič neobvyklé, keď zamestnávateľia zaviažu zamestnanca povinnosťou zachovať mlčanlivosť o výške jeho mzdy, či už priamo v pracovnej zmluve alebo túto podmienku presadzujú v kolektívnych zmluvách. **Je potrebné zdôrazniť, že takéto obmedzovanie nakladania zamestnanca so svojim osobným údajom (t.j. údajom o jeho mzde) nie je v súlade so Zákonníkom práce, ani s úpravou ochrany osobných údajov.** GDPR ani nový ZOOÚ nepozná možnosť obmedzenia dotknutej osoby (zamestnanca) zverejniť svoj vlastný osobný údaj. Preto v prípade, ak zamestnanec ako dotknutá osoba poruší zákaz zverejnenia

vlastnej mzdy, uvedenej v pracovnej zmluve, tak toto nie je možné považovať za porušenie pracovnej disciplíny a zamestnávateľ nie je oprávnený z uvedeného dôvodu zamestnanca akýmkoľvek spôsobom sankcionovať alebo vyvodzovať zodpovednosť za porušenie ochrany osobných údajov.

Na strane druhej, zamestnávateľ nesmie zverejniť údaj o výške mzdy svojho zamestnanca. Údaj o mzde nepatrí medzi kategóriu osobných údajov, ktoré je zamestnávateľ oprávnený sprístupniť, resp. zverejniť podľa § 78 ods. 3 nového zákona č. 18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov. Avšak netreba zabúdať, že zamestnávateľ je oprávnený (v niektorých prípadoch dokonca povinný) poskytnúť údaj o výške mzdy príslušným orgánom, ktoré ich nevyhnutne potrebujú pre svoju činnosť (napr. polícia, prokuratúra, súd, Úrad na ochranu osobných údajov, odborová organizácia, zdravotná poisťovňa, Sociálna poisťovňa a pod.), avšak len v rozsahu, uvedenom v osobitných právnych predpisoch, oprávňujúcich tieto orgány k prístupu k danému osobnému údaju.

Zdroj: <https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/casto-kladene-otazky-k-nariadeniu-zakou-c--z-z-EPI,ASPI>

JUDr. Jana Žulová, PhD a kol. (Spracúvanie osobných údajov zamestnanca podľa GDPR)

KOMISIA BOZP V ŽELEZIARŇACH PODBREZOVÁ

V dňoch 9. a 10. októbra 2018 sa uskutočnilo pravidelné zasadnutie Komisie BOZP Rady OZ KOVO, poradného orgánu Rady OZ KOVO v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorej členmi sú zástupcovia odborových organizácií, združených v OZ KOVO. Hlavnou úlohou komisie je pravidelne hodnotiť stav a vývoj legislatívy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ako aj sledovať smerovanie zabezpečenia BOZP priamo v podnikoch v pôsobnosti OZ KOVO.

Pravidlom býva, že každé zasadnutie komisie je spojené s návštevou vybraného zamestnávateľa. Aj týmto spôsobom si členovia komisie môžu v praxi overiť, ako sa aplikuje zabezpečenie požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) a pracovných podmienok u rôznych zamestnávateľov.

Tento rok mala komisia možnosť navštíviť spoločnosť Železiarne Podbrezová a.s., ktorej história sa začala písať v roku 1840 a dnes je popredným výrobcom ocele a oceľových bezšvíkových rúr v Európe. Tu pôsobí aj rovnomená základná odborová organizácia OZ KOVO, v ktorej aj prostredníctvom predsedu Pavla KOŠTIALA a podpredsedníčky Soni LOPUŠNEJ neustále participujú na zlepšovaní stavu BOZP na všetkých pracoviskách.

Navštívený zamestnávateľ v súčasnosti zamestnáva v závode v Podbrezovej viac ako 3200 zamestnancov a hlavným zameraním výrobných prevádzok je výroba oceľových bezšvíkových rúr. V úvode návštevy nás zástupca firmy za odbor predaja a marketingu - Ing. Marcel ADAMČÁK PhD, informoval o vývoji spoločnosti, a to od návrhu na výstavbu valcovne na koľajnici pod vrškom Brezová v roku 1838 až po dnešný, neustále sa meniaci a modernizovaný závod. V ďalšej časti nás vedúci odboru

bezpečnosti a životného prostredia Ing. Pavel FAŠKO a zástupkyňa pracovnej zdravotnej služby Mgr. Ľubica LATINÁKOVÁ, podrobne zaslútili do fungovania systému bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorej sa venuje náležitá pozornosť. Z hľadiska faktorov práce a pracovného prostredia sa v tomto závode najviac pozornosti venuje hluku a fyzickej záťaži. V tejto súvislosti boli prezentované rôzne systémy (trojstupňový systém riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci) a opatrenia na zvýšenie úrovne bezpečnosti pri práci a zlepšovaní pracovného prostredia zamestnancov, ako aj programy ochrany ich zdravia (rekondično-rehabilitačný, rekondično-relaxačný).

Vyzdvihnutá bola aj výborná spolupráca zamestnávateľa so zástupcami zamestnancov pre bezpečnosť a Výborom Základnej organizácie OZ KOVO Podbrezovské železiarne v tejto oblasti.

Posledná časť zasadnutia komisie BOZP sa venovala priamo bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vo výrobných priestoroch spoločnosti. Komisia si pozrela srdce závodu - oceliareň a v rámci prehliadky bola oboznámená nielen s výrobným procesom, ale aj s pravidlami bezpečnosti a ochrany zdravia, ktoré je potrebné denne dodržiavať a kontrolovať.

Práve starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je v Železiarňach Podbrezová súčasťou systému manažérstva a trvalým záujmom je udržiavať si v tomto smere aj popredné postavenie medzi hutníckymi firmami Európy.

Ing. Tímea Szaboová,
vedúca Úseku ZIBP a vzdelávania OZ KOVO

PRÍSPEVOK NA REKREÁCIU PRE VÄČŠIE FIRMY

Zamestnávateľia na Slovensku budú poskytovať svojim zamestnancom príspevok na rekreáciu iba v prípade, ak majú viac ako 49 pracovníkov. Pre firmy a inštitúcie s menej ako 50 zamestnancami bude tento príspevok dobrovoľný za rovnakých podmienok a v tom istom rozsahu.

Vyplyva to z novely zákona o podpore cestovného ruchu, ktorú v závere októbra schválila Národná rada SR. **Novela nadobudne účinnosť 1. januára 2019.**

Príspevok bude predstavovať ročne 55 % oprávnených nákladov na rekreáciu, maximálne 275 eur. Takú sumu zamestnávateľia uhradia, ak zamestnanci vynaložia na rekreáciu päťsto eur a viac. Bude sa to týkať zamestnancov, ktorí nepretržite pracujú u zamestnávateľov aspoň 24 mesiacov a majú dohodnutý pracovný pomer na určený pracovný čas. Krátenie príspevku pre zamestnancov s kratším pracovným časom sa bude týkať len maximálnej sumy príspevku na rok (275 eur).

Zamestnávateľ nemôže znevýhodniť zamestnanca, ktorý príspevok dostane, pretože oň požiadal, oproti zamestnancovi, ktorý o príspevok nepožiadala, napríklad pri priznávaní odmien. **Súčasťou pobytového balíka najmenej na dve prenocovania na území SR môžu byť rôzne súvisiace služby, ale nemusí zahŕňať aj stravovacie a iné služby.** Napríklad, zamestnanec zo zdravotných dôvodov nemôže využiť stravovanie v zariadení. Pobytový balík tak môže obsahovať kombináciu ubytovania a stravovania, resp. iných služieb. Oprávnené budú aj výdavky na ubytovanie na základe zmluvy o ubytovaní a to nie je súčasťou cestovného zájazdu.

Ak nebude príspevok poskytnutý formou rekreačného poukazu, zamestnanec preukáže zamestnávateľovi oprávnené výdavky do tridsať dní od skončenia rekreácie predložením účtovných dokladov s označením zamestnanca. Zamestnávateľ poskytne príspevok na rekreáciu po predložení dokladov v najbližšom výplatnom termíne, ak sa nedohodnú inak. Na žiadosť zamestnanca sa príspevok na rekreáciu, ktorá začala v jednom roku a pokračuje aj v nasledujúcom, bude považovať za príspevok za rok, v ktorom sa rekreácia začala.

AJ PRÁZDNINOVÉ TÁBORY DETÍ

Rekreačné príspevky zamestnávateľov môžu byť využité aj na pobyty detí zamestnancov. V parlamente totiž prešiel návrh, aby sa

to vzťahovalo aj na denné prázdninové tábory detí zamestnancov. Týka sa to detí v základných školách alebo v prvom až štvrtom ročníku gymnázií s osemročným vzdelávaním. Môže ísť aj o dieťa, zverené zamestnancovi do náhradnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, alebo dieťa zverené do starostlivosti pred rozhodnutím súdu o osvojení, či iné dieťa žijúce so zamestnancom v spoločnej domácnosti.

OD NOVÉHO ROKA LACNEJŠIE UBYTOVANIE

Pre ubytovacie služby bude od budúceho roka platiť znížená daň z pridanej hodnoty vo výške 10 percent. Národná rada SR totiž v októbri schválila príslušnú novelu zákona o DPH na návrh poslancov za SNS. Nižšia DPH sa mala od 1. januára 2019 vzťahovať pôvodne len na hotelové a podobné ubytovacie služby, turistické a ostatné krátkodobé ubytovacie služby, ako aj na prevádzku táborísk, rekreačných a dovolenkových kempov.

Parlament však nakoniec schválil pozmeňujúci návrh, aby znížená DPH platila pre všetky ubytovacie služby. Tak nebudú výhodnejšie určité ubytovacie služby oproti zvyšným. Zároveň nebude potrebná zmena informačných systémov orgánov štátnej správy a predíde sa možným problémom v aplikáčnej praxi pre rozlišovanie jednotlivých druhov ubytovacích služieb. Okrem toho, **touto zmenou klesne sadzba DPH aj na ubytovanie v školských domovoch a internátoch, čo by malo mať pozitívny dopad na žiakov, študentov a ich rodičov.**

Aj na základe pozitívnych skúseností iných členských štátov Európskej únie je podľa predkladateľov predpoklad, že takéto legislatívne opatrenie zvýši dopyt po ubytovacích službách na Slovensku, a tým pozitívne podporí ďalší rozvoj cestovného ruchu. Rovnako sa očakáva pozitívny dopad na občanov, využívajúcich ubytovacie služby z dôvodu predpokladaného zníženia ich konečnej ceny. Predpokladá sa totiž zlepšenie ich dostupnosti pre širšiu skupinu obyvateľstva oproti súčasnému stavu a zvýšenie domáceho cestovného ruchu.

red., TASR

ZDRAŽIE ELEKTRINA AJ PLYN

Najväčší dodávatelia energií odhadujú, že ceny elektriny pre slovenské domácnosti vzrastú. Kým podľa spoločnosti Východoslovenská energetika domácnostiam zdražie elektrina zhruba o 10 %, firma ZSE Energia odhaduje rast cien od 7 do 9 %. Plyn by mal zdražieť o 10%.

Áká bude konečná cena napr. za elektrinu však dodávatelia ešte presne nevedia. Cena komodity tvorí približne 30 % z celkovej ceny a je to v podstate jediná transparentná položka, nakoľko striktné vychádza z vývoja trhových cien. Do výpočtu ceny vstupujú ďalšie zložky, ako napríklad distribučné tarify, odvod do jadrového fondu, tarifa za prevádzkovanie systému. S nárastom cien komodity musia počítať aj veľkí priemyselní odberatelia, ktorí budú uzatvárať s dodávateľmi nové zmluvy. **Od roku 2016 cena elektriny stúpla v podstate dvojnásobne, plynu o niečo menej.**

AJ TEPLA DRAHŠIE

Okrem drahšej elektriny a plynu treba v budúcom roku počítať aj s nárastom ceny za teplo, kde od januára hrozí ešte vyšší nárast cien.

Dôvodom je, že plyn zdražiel v priebehu tohto roka viac, ako očakával regulačný úrad pri nastavení cien tepla na tento rok. Rozdiel sa vykompenzuje v cenách pre rok 2019 cez takzvaný korekčný koeficient.

Kým pre tento rok regulačný úrad umožnil teplárnam zdvihnúť ceny plynu z dôvodu korekcie oproti roku 2017 o sedem percent, pre budúci rok má korekcia oproti roku 2018 dosiahnuť až 28 percent. Za

pôvodné ceny by vraj teplejšie plyn nezohrali a hrozilo by prerušenie dodávok. Plyn vstupuje do poplatkov v takzvanej variabilnej zložke, ktorá tvorí 70 percent ceny. Zvyšok, teda fixná zložka ceny, zahŕňa náklady výrobcu tepla, ktoré nesúvisia s množstvom odobraného tepla, ako napríklad revízie, opravy, odpisy z investícií či poplatky za znečistenie ovzdušia.

Okrem korekcie sa na cenu tepla odrazí aj fakt, že **plyn je tento rok na burzách drahší ako viani.** Razantnému zdraženiu tepla sa vyhnu dodávatelia, ktorí sa predzabíli plynom za staré, nižšie ceny. Rovnako pomôže, ak spaľujú lacnejšiu biomasu. Spotrebiteľia sa zase môžu brániť zatepľovaním, výmenou okien či inými opatreniami na zníženie odberu tepla.

Za rastom cien energií je najmä drahá ropa. Ceny ropy sa ešte viani pohybovali okolo 55 eur za barel a tento rok sa šplhajú k 100 dolárovým hranici. Ropa dražie po tom, čo americký prezident Donald TRUMP uvalil sankcie na Irán a ropné veľmoci odmietli na trhu nahradiť iránsky výpadok produkcie.

Od júla poskočili ceny plynu na burze z niečo vyše 20 eur za megawatthodinu na aktuálnych vyše 27 eur za megawatthodinu. Pred rokom sa plyn predával za necelých 18 eur za megawatthodinu. Medziročne je tak plyn drahší približne o tretinu.

r., Sita

AUTOMOBILOVÝ PRIEMYSEL

V ROKU 2019 REKORDNÁ VÝROBA ÁUT V SR?

Budúci rok môže priniesť rekordnú výrobu vozidiel nielen vo svete, ale aj na Slovensku. Domácu ekonomiku potiahu desaťtisíce osobných motorových vozidiel, ktoré už začali opúšťať brány niriťanského závodu automobilky Jaguar Land Rover.

V tomto roku sa vo svete vyrobí 99,7 milióna osobných automobilov a v roku 2019 až 101,6 milióna. Na celom svete dnes jazdí až 1,3 miliardy automobilov. Medzi jednotlivými krajinami však existujú obrovské rozdiely. Kým v Severnej Amerike pripadá na tisíc obyvateľov 800 automobilov, v Európe je to 600, v Brazílii 210, v Číne 120 a v Indii len 25. Na porovnanie, v Európe žije 741 miliónov ľudí a v Indii viac ako 1,3 miliardy. Práve India a Čína majú obrovský potenciál, pretože tam je po autách najväčší dopyt.

V krajine pod Tatrami sa zatiaľ vyrobilo najviac automobilov v roku 2016, keď výrobné brány domácich fabrik opustilo 1.046.237 osobných motorových vozidiel. Minulý rok sa pre rozbiehanie produkcie nových modelov vyrobilo „len“ 1.025.000 a v prípade plného využitia výrobných kapacít môže slovenský priemysel v priebehu jedného roka vyrobiť viac ako 1.300.000 osobných motorových vozidiel. Po prepočítaní na obyvateľstvo sa na Slovensku dlhé roky vyrobí najviac automobilov na svete a v minulom roku sa na tisíc obyvateľov vyrobilo 192 automobilov.

V JAGUARI AUTO ZA 112 SEKÚND

V piatok, 26. októbra, oficiálne odštartovali výrobu v niriťanskom závode Jaguar Land Rover A to nik iný, ako šéf britskej automobilky - Ralf SPETH a predseda slovenskej vlády - Peter PELLEGRINI. V Nitre sa bude vyrábať zatiaľ jediné vozidlo - luxusné SUV značky Land Rover Discovery, ktoré bude expedované do 170 krajín, pričom v polovici druhého roka by produkcia automobilky mala dosahovať asi stotisíc vyrobených kusov.

Na Slovensku sa tak naplno rozbehla výroba vo štvrté významnej automobilke. Pod strechou výrobných hál sa nachádza viac ako 600 sofistikovaných robotov, dva kilometre výrobných liniek a stovky zamestnancov. Tí však ešte nie sú v plnom pracovnom nasadení. Aktuálne sa hovorí o 1.500 pracovníkoch, pričom 98 % z nich je zo Slovenska a vo fabrike tvorí celkovú základňu až 30 % žien. Po úplnom nábehu výroby by v niriťanskom závode malo pracovať 2.800 zamestnancov. Základná mzda v podniku je momentálne 715 eur v hrubom - po nedávnom vyjednávaní a následnej dohode odborov s vedením podniku. Dovtedy totiž výrobní zamestnanci boli odhodnotení 650 eurami mesačne. Výroba jedného vozidla od začiatku do konca trvá šesť hodín, čo znamená, že z linky vyjde hotové vozidlo každých 112 sekúnd. Počas výroby sa do každého auta pridáva viac ako 2.800 komponentov, pričom až tri štvrtiny z nich sú dovážané do podniku spôsobom „just in time“.

Britská spoločnosť Jaguar Land Rover do novej výroby preinvestovala 1,4 miliardy eur, pričom priama štátna pomoc, obdorená Európskou komisiou, predstavuje 125 miliónov eur a nepriama pomoc - v podobe tvorby infraštruktúry - by mala dosahovať 500 miliónov eur.

TASR. Sita, r.

25 ROKOV OZ KOVO – súťazte s nami!

V tomto roku si Odborový zväz KOVO pripomína 25. výročie svojho vzniku.

V kováckych Prioritách sme preto pre vás pripravili súťažný kvíz o zaujímavé ceny. Až do decembra 2018 budú v každom z vydaní zverejnené súťažné otázky, súvisiace so vznikom či pôsobením Odborového zväzu KOVO.

Vašou úlohou je - najneskôr do 25. dňa nasledujúceho mesiaca - poslať na naše otázky správne odpovede, a to prostredníctvom sms správy, e-mailu alebo písomne na adresu našej redakcie. Každý mesiac potom vyžrebujeme jedného výhercu, ktorý od nás dostane tričko s logom 25.rokov OZ KOVO a spomienkový predmet. **Všetci účast-**

níci, ktorí správne odpovedia na naše otázky, budú zároveň zaradení do záverečného žrebovania o hodnotné ceny. Toto žrebovanie sa uskutoční koncom decembra za prítomnosti podpredsedníčky Rady OZ KOVO Moniky BE-

NEDEKOVEJ, ktorá je garantkou súťaže.

O ČO SÚŤAŽÍME?

1. cena - kvalitný tablet;
2. cena – 1TB externý disk;
3. cena - 2200 mAh power banka (externá nabíjačka na mobily, tablety či PC).

Ak sa teda chcete zapojiť do našej súťaže, píšete na adresu: **Redakcia Priority, ČSA 25, 974 05 Ban-**

ská Bystrica;

e-mailujte na: fakova@ozkovo.sk

a sms-kujte na mobilné číslo: **0911 394 318**

Nezabudnite na vaše meno, adresu či kontakt, na ktorom vás zastihneme!

ODPOVEĎ NA 7. SÚŤAŽNÚ OTÁZKU:

V siedmom kole našej súťaže sme sa pýtali, či viete, koľko členov tvorí predsedníctvo Rady OZ KOVO?

Správna odpoveď je 8 členov - vedenie: predseda a podpredsedníčka a s nimi 6 členov predsedníctva Rady OZ KOVO.

Tričko s logom 25.výročia OZ KOVO a spomienkové pero získava **p. Ľ. Kollová z B. Bystrice - srdečne blahoželáme!** Našu výherkyňu spolu s ostatnými autormi správnych odpovedí zároveň zaraďujeme do záverečného – decembrového žrebovania o vyššie uvedené hodnotné ceny.

8. SÚŤAŽNÁ OTÁZKA:

Koľko podpisov do októbra tohto roka vyzbierali odborári pod petíciu za vyhlásenie referenda k zastupovaniu dôchodkového veku?

Tešíme sa na vaše odpovede a držíme palce!

Krížovky s úsmevom

	nosom vdychnol prachový tabak	1. časť tajničky	Ivan (dom.)	kopa, hromada	obložil doskami, odebnil (slang.)	stará podielová jednotka tlaku	Sťažuje sa kamarát kamarátovi: - Tá moja mi zahýba. - A ako si na to prišiel? - Včera som sa vrátil ráno z nočnej skôr ako ona, a keď prišla, tvrdila, že bola u priateľky Karolíny. - No a?... Veď na tom nie je nič zlé! - Akože nie? (Dokončenie tvorí tajničku krížovky.)												
prudkým rýchlym pohybom																			
nekopí, nehromadí																			
veľmi poďobal (expr.)																			
EČV Púchova																			
oká, po česky																			
spúšťal guľatinu pomocou lana																			
Pomôcky: rudiment, rotel, kore, Koch																			
hotel v autobuse																			
lovom získaj																			
diel, čiastka, po česky																			
značka india																			
šklbali, potrhávali																			
do tvaru tlačeneho písmena S																			
Norbert (dom.)																			
git																			

NA ZASMIATIE ...

Chlapík, poriadne opitý, sa plazí o tretej ráno domov. Žena mu otvorí dvere a hneď spustí: „Ty ožran, ty opilec! Vráť sa tam, kde si bol doteraz, keď si sa takto zrúbal!“ A zabuchne mu dvere pred nosom.

Muž vytiahne mobil, horko-ľazko vytočí číslo a zabrble do telefónu: „Feri, kde si? Idem za tebou, už som sa doma vypýtal...“

Hádajú sa Američan, Rus a Róm, v ktorej krajine je väčšia ozvena.

Američan hovorí: „Ja keď sa postavím do Grand Canyonu a zakričím „Hello!“, tak ešte pol hodinu sa ozýva ozvena: Hello, hello, hello...“

Rus mávne rukou a hovorí: „To ja keď vyleziem na Kaukaz a zakričím „Zdrastvujte!“, tak ešte dve hodiny potom sa ozýva po okolí: Zdrastvujte, zdrastvujte...“

Róm len pokrúti hlavou a povie: „To je nič. Ja keď sa postavím u nás v dedine k otvorenému oknu a zakričím – Chlapi, do roboty! Tak ešte týždeň počujem: choď do r..i, choď do r..i, choď do“

Príde chlap na preventívnu prehliadku k lekárovi a ten sa ho pýta:

„Skúšate robiť aj nebezpečné športy?“

„Áno, občas protirečím svojej žene.“